

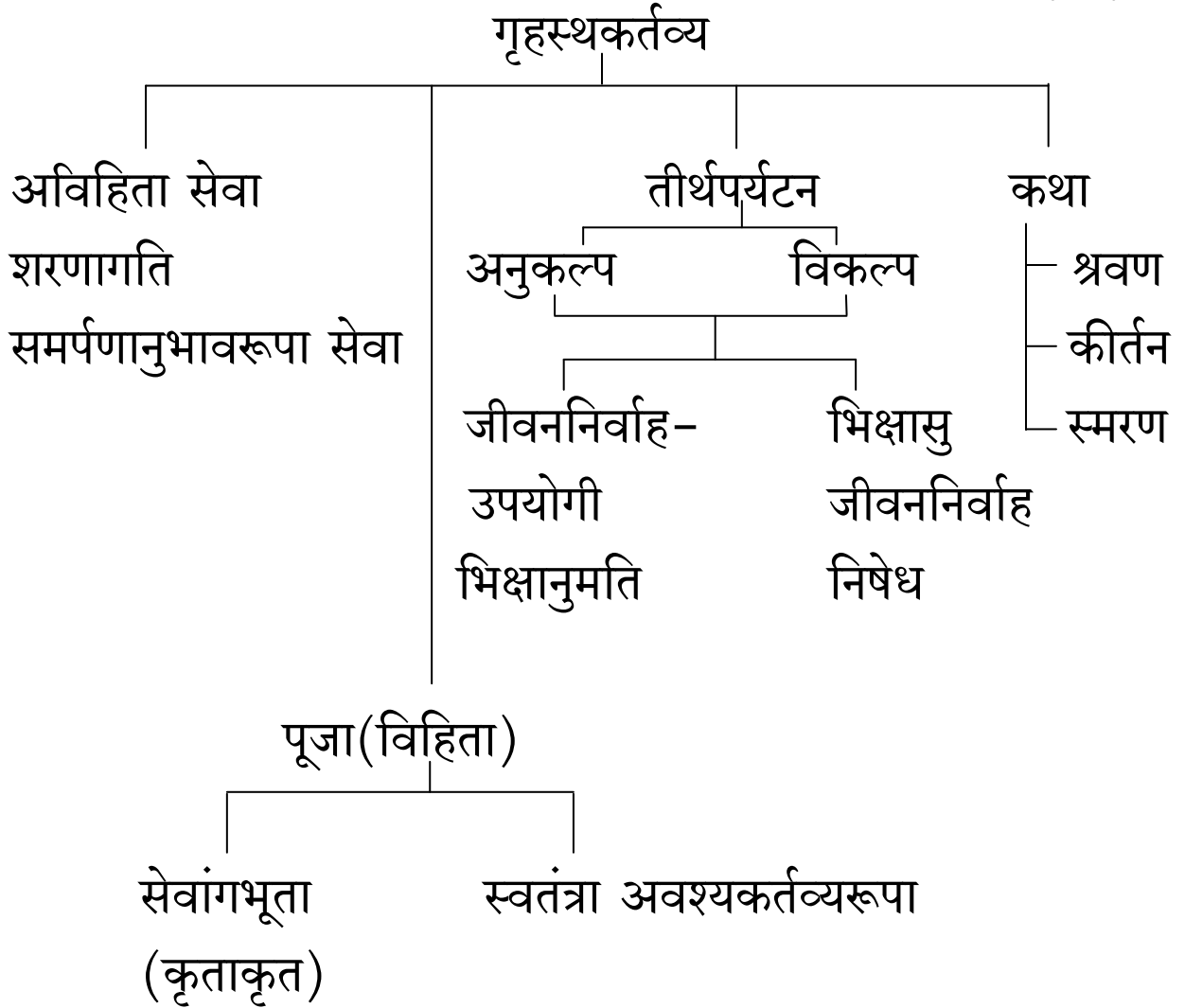
श्रीमद्विठ्ठलनाथनाम जगदुद्धारैकहेतुपरः।

राधाभावविभाव-भावनरतः श्रीवल्लभस्यात्मजः ॥

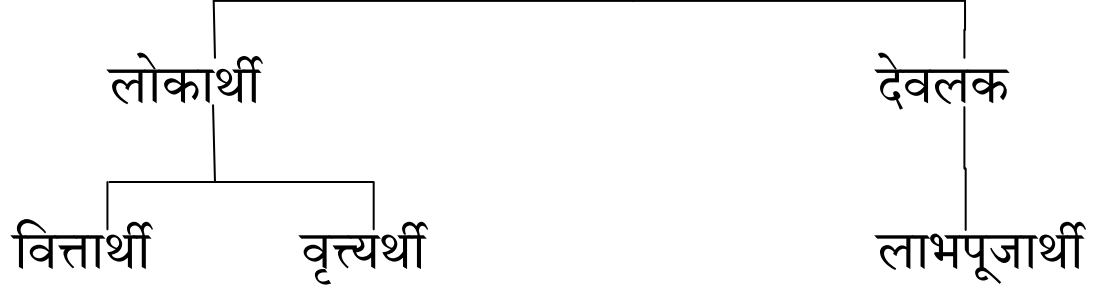
तातोद्विष्टपथप्रचारचतुरः साक्षाद्दयामूर्तिमान्

तज्जन्मोत्सवशालिसर्वहृदये निष्ठां दृढां भावय ॥

दि. ०४/०९/२०१६

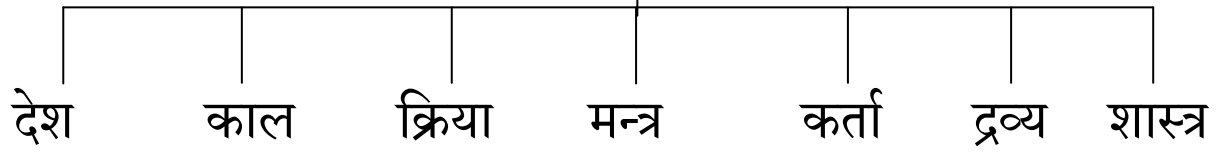

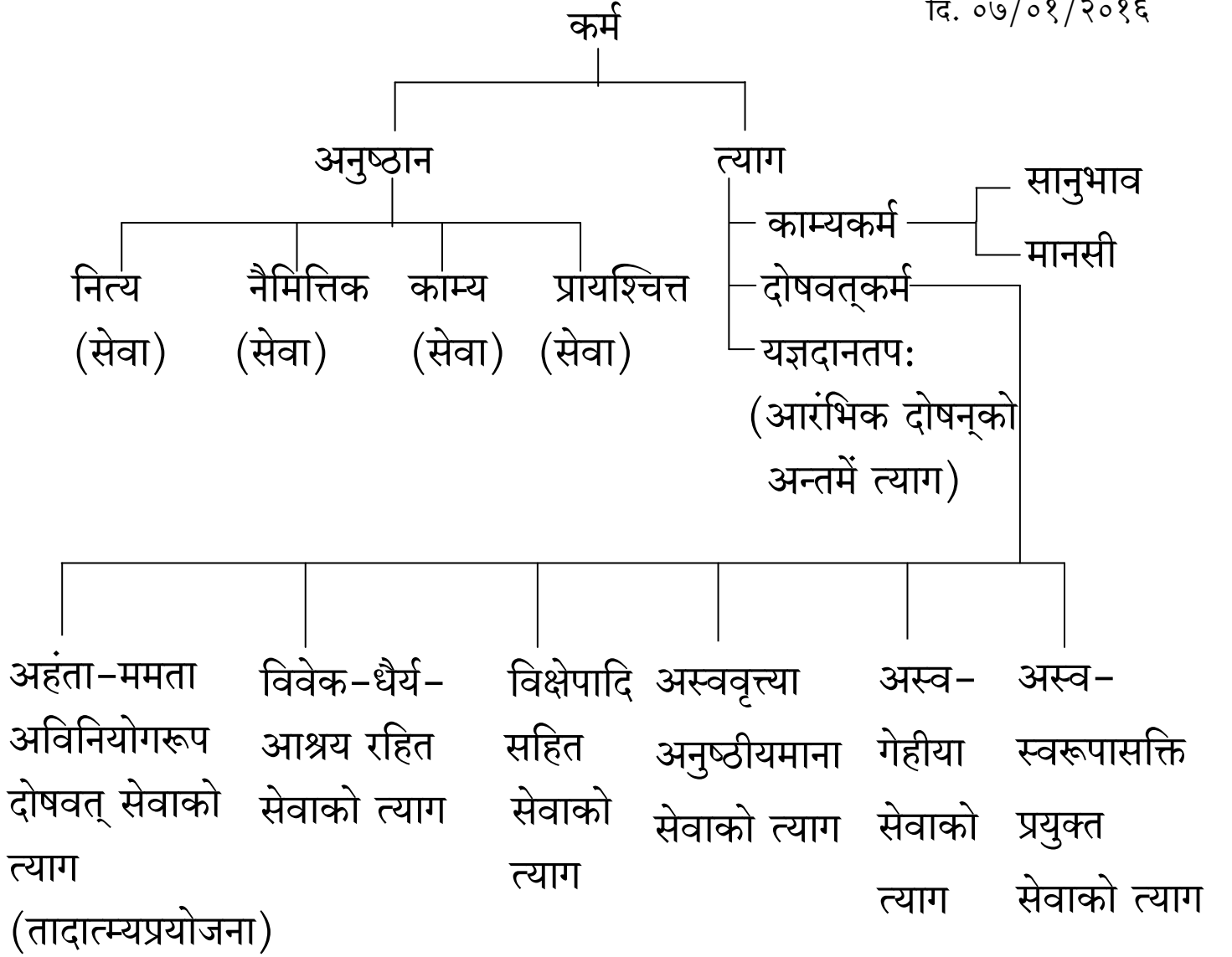
जघन्याधिकारी (जामनगरके हरिरायजीको पक्ष)

दि. ०६/०१/२०१६

अपवाद

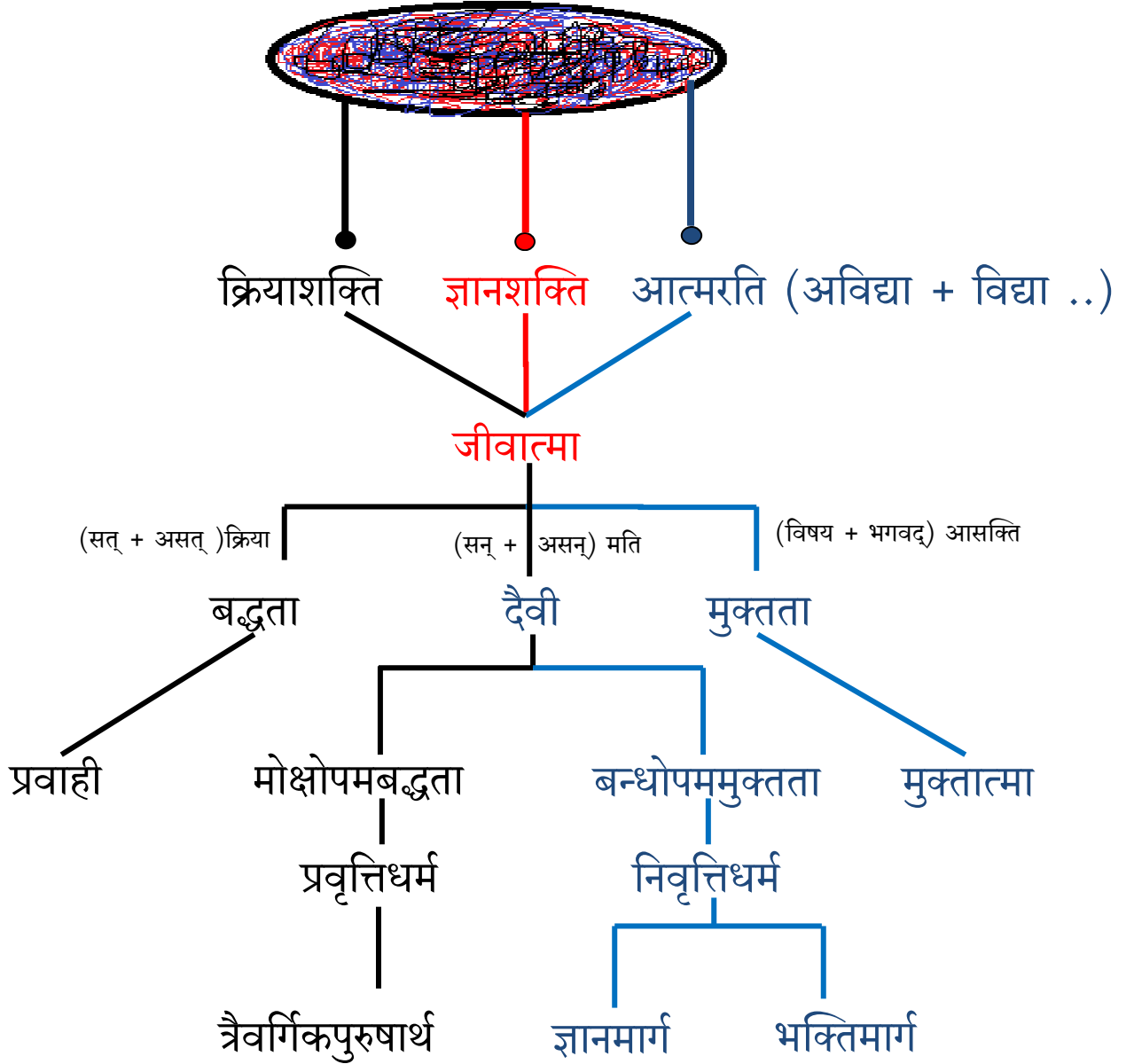
यज्ञार्थात् कर्मणोऽन्यत्र लोकोऽयं कर्मबन्धनः = अन्यथा सर्वदोषाणां न निवृत्तिः कथञ्चन भुञ्जते ते त्वघं पापा ये पचन्त्यात्मकारणात् = असमर्पितवस्तूनां तस्मात् वर्जनमाचरेत् यज्ञशिष्टामृतभुजो यान्ति ब्रह्म सनातनम् = सेवकानां यथा लोके व्यवहारः प्रसिद्धयति

तथा कार्यं समर्प्यैव सर्वेषां ब्रह्मता ततः

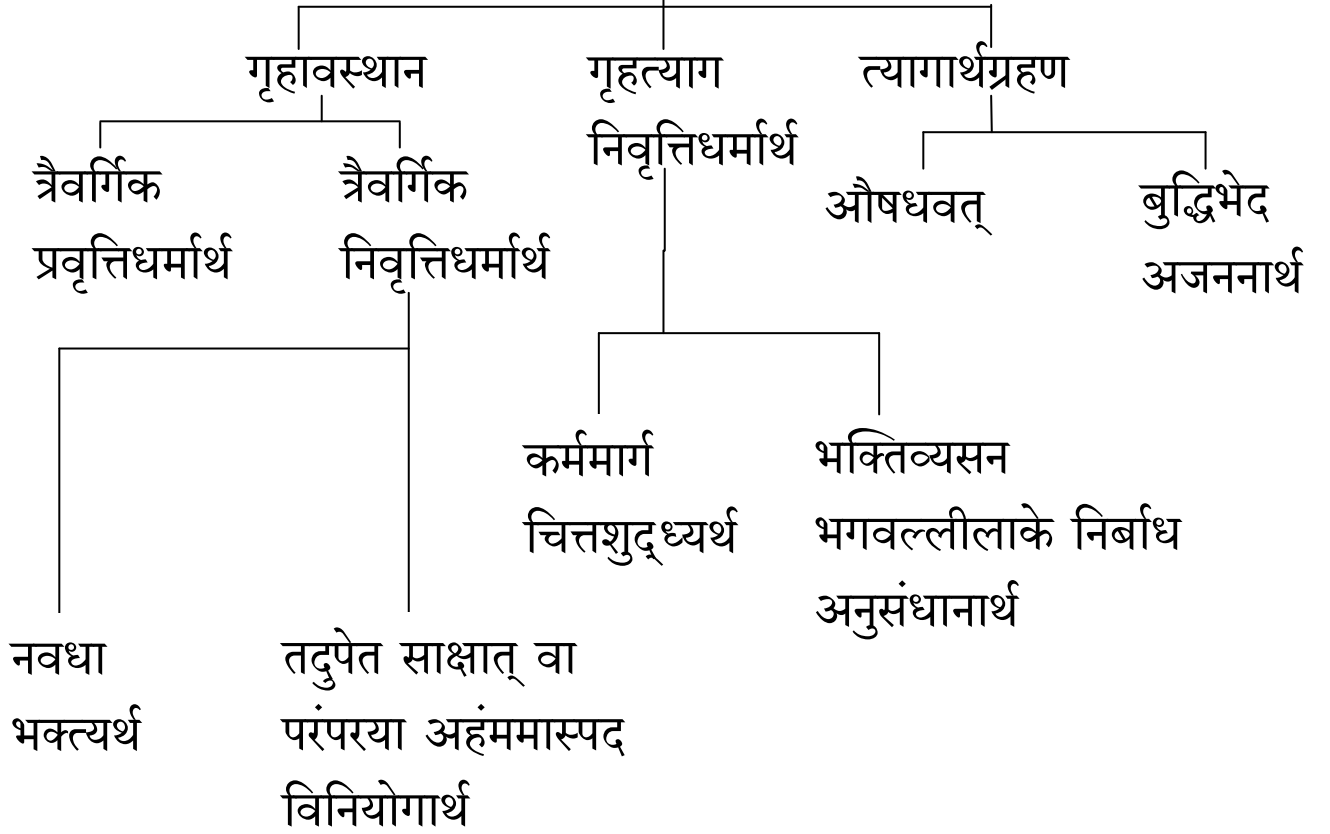
सेवाकी भक्तिरूपताके अंग

१. माहात्म्यज्ञानमूलकसुदृढसर्वतोधिक स्नेह
२. काल-(अनियम)
३. परिमाण-(अनियम)
४. देश-(अनियम)
५. द्रव्य-(अनियम)
६. स्वसर्वस्वसमर्पण
७. समर्पितविनियोग तत्सुखविचारपूर्वक
८. तत्सुखविचार
९. ब्रजभक्तभावभावनोपेत
१०. भगवत्स्वरूपकी भागवतार्थलीलाकर्तापिनो
११. अदम्भेन अप्रदर्शनात्मिका
१२. अनवसरमें श्रवण-कीर्तन-स्मरणादि
१३. मार्यादिक पूजा
१४. तीर्थाटनादि
१५. परिचर्या
१६. शरणागति लीलाभावना

अनुकल्पतया

धर्मानुष्ठानके लिये

आत्मनिवेदनोत्तर इतिकर्तव्यता

- १) श्रद्धा = श्रवणादर
- २) अनुकीर्तन = भगवत्कथाव्याख्यान
- ३) परिनिष्ठा = षोडशोपचारपूजा
- ४) स्तोत्रादिना स्तुतिः
- ५) परिचर्या = मन्दिरमार्जनादिक्रिया
- ६) सर्वाङ्गाभिवन्दन = दंडवत्प्रणाम
- ७) भगवद्भक्तपूजा अभ्यधिका = (आधुनिक पुष्टिमार्गमें अप्रासंगिक)
- ८) सर्वभूतोमें भगवन्मति = (आधुनिक पुष्टिमार्गमें अप्रासंगिक)
- ९) भगवदर्थ अंगचेष्टा = भगवदाराधानौपायिक तुलसीपुष्पावचयनादि
- १०) वचसा भगवद्गुणेरण
- ११) भगवदर्थ अर्थपरित्यागः=
- १२) भोग और सुख को परित्याग
- १३-१८) इष्टं, दत्तं, हुतं, जप्तं, व्रतं, तपः (भाग.पुरा.११।१९।२०-२३)

पुष्टि अस्मिता कालिन्दीको कलिकलंकसे दूर ही रखना।
अपनी प्रीतिकी सरसिजरीति धनविक्रयसे दूर ही रखना॥

प्रभुके भक्ति मनोरथ और प्रसाद बजारमें पसराये।
खरीददार कई आये पर पुष्टिभक्त ना आ पाये।
अपने वल्लभकी वाणीको जगवंचनसे दूर ही रखना॥

पुष्टिअस्मिता...

निःसाधनके साधन बन कर फल जब खुद ही मिल जाये।
तब क्यों दुष्ट साधनोंमे हम अपने मनको उलझायें?
हों यदि विट्ठल! वंश तुम्हारे जघन्य कृत्य से दूर ही रखना।

पुष्टि अस्मिता...

पंचशती पंचांगप्रणति कर पंचाक्षरदृढ भाव बने।
गिरि-यमुना-प्रभु-महाप्रभु-प्रभुचरणोंमें मन सदा सने॥
पुष्टिमार्गको लोक-अर्थिताके सिद्धांत से दूर ही रखना॥

पुष्टि अस्मिता...

ग्रंथ संदर्भ

न धर्मं ख्यापयेद् विद्वान् ... त्रिवर्गसेवी सततं देवतानां च पूजनं
कुर्याद् अहरहर्नित्यं नमस्येत् प्रयतः सुरान् विभागशीलः सततं
क्षमायुक्तो दयायुक्तो गृहस्थस्तु समाख्यातः न गृहेण गृही भवेत्

(कूर्म.पुराण.२।१५।१।२६)

स वा एष महानजआत्मा योयं विज्ञानमयः प्राणेषु य अन्तर्हृदयआकाशः तस्मिन् शेते सर्वस्य वशी... स न साधुना
कर्मणा भूयान् नो असाधुना कनीयान् एव सर्वेश्वरः ... एष सेतुः विधरण एषां लोकानाम् असम्भेदाय तमेनं
वेदानुवचनेन ब्राह्मण विविदिषन्ति यज्ञेन दानेन तपसा अनाशकेन. एतमेव विदित्वा मुर्निभवति. एतमेव प्रव्राजिनो
लोकम् इच्छन्तः प्रव्रजन्ति. एतद्ध स्म वा एतत् पूर्वे विद्वांसः प्रजां न कामयन्ते किं प्रजया करिष्यामो येषां नो
अयमात्मा अयं लोकः इति ते ह पुत्रैषणायाश्च वितैषणायाश्च लोकेषणायाश्च व्युत्थाय अथ भिक्षाचर्यं चरन्ति.
या ह्येव पुत्रैषणा सा वितैषणा या वितैषणा सा लोकैषणा. उभे ह्येते एषणेएव भवतः. स एष नेति नेति आत्मा
अगृह्यो न गृह्यते अशीर्यो न शीर्यते असंगो न सज्यते. नैनं कृताकृते तपतः ... ब्रह्माभयं हि वै भवति.

(छान्दोग्योपनिषद् ४।४।२२-२५)

पादेषु सर्वभूतानि पुंसः स्थितिपदो विदुः। अमृतं क्षेममभयं त्रिमूर्ध्नोऽधायि मूर्धसु ॥
पादास्त्रयो बहिश्चासन् अप्रजानां य आश्रमाः। अन्तस्त्रिलोक्यास्त्वपरो गृहमेधोऽबृहद्ब्रतः ॥
सृति विचक्रमे विश्वङ् साशनानशने उभे। यदविद्या च विद्या च पुरुषस्तूभयाश्रयः ॥

(भाग.पुरा. २।६।१८-२०)

नित्यं याचनको न स्यात् पुनस्तं नैव याचयेत् प्राणान् अपहरत्येव याचकस्तस्य दुर्मतिः
न देवद्रव्यहारी स्याद् विशेषेण द्विजोत्तमः देवस्त्वं चापि यत्नेन सदा परिहरेत्
ततः पुष्पे शाकोदके काष्ठे तथा मूलफले तृणेऽदत्ताऽदानमस्तेयं मनुः प्राह प्रजापतिः
तिलमुद्गयवादीनां मुष्टिः ग्राह्या पथि स्थितेः क्षुधातैः नान्यथा विप्रैः धर्मविद्भिः इति स्थितिः

(ब्रह्मवैवर्तपुराण.२।१६।१६)

श्रीभागवत

स वै पुंसां परो धर्मो यतो भक्तिरधोक्षजे अहैतुक्यप्रतिहता ययाऽऽत्मा सुप्रसीदति ॥६॥
वासुदेवे भगवति भक्तियोगः प्रयोजितः जनयत्याशु वैराग्यं ज्ञानश्च यदहैतुकम् ॥७॥
धर्मः स्वनुष्ठितः पुंसां विश्वक्सेन कथासु यः नोत्पादयेद् यदि रतिं श्रमएव हि केवलम् ॥८॥
धर्मस्य ह्यापवर्ग्यस्य नाऽर्थो अर्थाय उपकल्पते नाऽर्थस्य धर्मैकान्तस्य कामो लाभाय हि स्मृतः ॥९॥

साधनप्रकरण - २०१६

कामस्य नेन्द्रियप्रीतिः लाभो जीवेत यावता जीवस्य तत्त्वजिज्ञासा न अर्थो यश्चेह कर्मभिः ॥१०॥

(भाग.पुरा.१।२।६-१०)

गृहेषु कूटधर्मेषु पुत्रदारधनार्थधीः न परं विन्दते मूढो भ्राम्यन् संसारवर्त्मसु ॥

(भाग.पुरा.४।२५।६)

अहं ममेति स्वीकृत्य गृहेषु कुमतिर्गृही दध्यौ प्रमदया दीनो विप्रयोग उपस्थिते ॥

(भाग.पुरा.४।२८।१७)

अथ यो गृहमेधीयान् धमनिव अवसन् गृहे काममर्थं च धर्मान् स्वान् दोग्धि भूयः पिपतिं तान् ॥१॥
स चापि भगवद्भर्मान् काममूढः पराङ्मुखः यजते क्रतुभिर्देवान् पितृंश्च श्रद्धयान्वितः ॥२॥
तच्छ्रद्धयाक्रान्तमतिः पितृदेवव्रतः पुमान् गत्वा चान्द्रमसं लोकं सोमपाः पुनरेष्यति ॥३॥
यदा च अहीन्द्रशय्यायां शेतेऽनन्तासनो हरिः तदा लोका लयं यान्ति त एते गृहमेधीयान् ॥४॥
ये स्वधर्मान् न दुह्यन्ति धीराः कामार्थहेतवे ...

(भाग.पुरा ३।३२।१-५)

लोके व्यवयामिषमद्यसेवा नित्यास्तु जन्तोर्न हि तत्र चोदना ।

व्यवस्थितिस्तेषु विवाहयज्ञसुराग्रहैरासु निवृत्तिरिष्टा ॥११॥

धनं च धर्मैकफलं यतो वै ज्ञानं सविज्ञानमनुप्रशास्ति ।

गृहेषु युञ्जन्ति कलेवरस्य मृत्युं न पश्यन्ति दुरन्तवीर्यम् ॥१२॥

यद् घ्राणभक्षो विहितः सुरायास्तथा पशोरालभनं न हिंसा ।

एवं व्यवयः प्रजया न रत्या इमं विशुद्धं न विदुः स्वधर्मम् ॥१३॥

ये त्वनेवंविदोऽसन्तः स्तब्धाः सदभिमानिनः ।

पशून् दुह्यन्ति विस्रब्धाः प्रेत्य खादन्ति ते च तान् ॥१४॥

द्विषन्तः परकायेषु स्वात्मानं हरिमीश्वरम् । मृतके सानुबन्धेस्मिन् बद्धस्नेहाः पतन्त्यधः ॥१५॥

य कैवल्यमसम्प्राप्ता ये चातीताश्च मूढताम् । त्रैवर्गिका ह्यक्षणिका आत्मानं घातयन्ति ते ॥१६॥

एत आत्महनोऽशान्ता अज्ञाने ज्ञानमानिनः । सीदन्त्यकृतकृत्या वै कालध्वस्तमनोरथाः ॥१७॥

हित्वात्यायासरचिता गृहापत्यसुहृच्छ्रियः । तमो विशन्त्यनिच्छन्तो वासुदेवपराङ्मुखा ॥१८॥

(भाग.पुरा. ११।५।११-१८)

भगवद्गीता

नियतं कुरु कर्म त्वं कर्म ज्यायो ह्यकर्मणः शरीरयात्राऽपि च ते न प्रसिद्ध्येद् अकर्मणः ॥८॥
यज्ञार्थात् कर्मणोऽन्यत्र लोकोऽयं कर्मबन्धनः । तदर्थं कर्म कौन्तेय! मुक्तसंगः समाचर ॥९॥
सहयज्ञाः प्रजाः सृष्ट्वा पुरोवाच प्रजापतिः । अनेन प्रसविष्यध्वम् एष वोऽस्त्विष्टकामधुक् ॥१०॥
देवान् भावयतानेन ते देवा भावयन्तु वः । परस्परं भावयन्तः श्रेयः परमवाप्स्यथ ॥११॥
इष्टान् भोगान् हि वो देवा दास्यन्ते यज्ञभाविताः । तैः दत्तान् अप्रदायैभ्यो यो भुङ्क्ते स्तेन एव सः ॥१२॥
(भग.गीता.३।८-१२)

ब्रह्मार्पणं ब्रह्म हविर् ब्रह्माग्नौ ब्रह्मणा हुतम् । ब्रह्मैव तेन गन्तव्यं ब्रह्मकर्मसमाधिना ॥२४॥
श्रौत्रादीन् इन्द्रियाण्यन्ये संयमाग्निषु जुह्वति । शब्दादीन् विषयान् अन्ये इन्द्रियाग्निषु जुह्वति ॥२६॥
सर्वाणीन्द्रियकर्माणि प्राणकर्माणि चापरे आत्मसंयमयोगाग्नौ जुह्वति ज्ञानदीपते ॥२७॥
(भग.गीता.४।२४,२६-२७)

काम्यानां कर्मणां न्यासः सन्यासं कवयोः विदुः । सर्वकर्मफलत्यागं प्राहुः त्यागं विचक्षणाः ॥
(भग.गीता.१८।२)

त्याज्यं दोषवद् इत्येके कर्म प्राहुः मनीषिणः । यज्ञदानतपः कर्म न त्याज्यम् इति चापरे ॥
(भग.गीता.१८।३)

यज्ञदानतपःकर्म न त्याज्यं कार्यमेव तत् । यज्ञदानतपःकर्म पावनानि मनीषिणाम् ॥५॥
एतान्यपि तु कर्माणि सङ्गं त्यक्त्वा फलानि च । कर्तव्यानीति मे पार्थ! निश्चितं मतमुत्तमम् ॥६॥
नियतस्य तु सन्न्यासः कर्मणो नोपपद्यते । मोहात् तस्य परित्यागः तामसः परिकीर्तितः ॥७॥
दुःखम् इत्येव यत् कर्म काय-क्लेश-भयात् त्यजेत् । स कृत्वा राजसं त्यागं नैव त्यागफलं लभेत् ॥८॥
कार्यम् इत्येव यत् कर्म नियतं क्रियतेऽर्जुन! सङ्गं त्यक्त्वा फलं चैव स त्यागः सात्त्विको मतः ॥९॥
(भग.गीता.१८।५-९)

श्रेयान् स्वधर्मो विगुणः परधर्मात् स्वनुष्ठितात् । स्वभावनियतं कर्म कुर्वन् नाप्नोति किल्बिषम् ॥४७॥
सहजं कर्म कौन्तेय! सदोषमपि न त्यजेत् । सर्वारंभा हि दोषेण धूमेन अग्निरिवावृताः ॥४८॥
(भग.गीता.१८।४८)

अफलाकांक्षिभिर् यज्ञो विधिदृष्टो य इज्यते । यष्टव्यमेवेति मनः समाधाय स सात्त्विकः ॥११॥
अभिसन्धाय तु फलं दम्भार्थमपि चैव यत् । इज्यते भरतश्रेष्ठ! तं यज्ञं विद्धि राजसम् ॥१२॥
विधिहीनम् असृष्टान्नं मन्त्रहीनम् अदक्षिणम् । श्रद्धाविरहितं यज्ञं तामसं परिचक्षते ॥१३॥

साधनप्रकरण - २०१६

दातव्यम् इति यद् दानम् दीयते अनुपकारिणे । देशे काले च पात्रे च तद् दानं सात्त्विकं स्मृतम् ॥२०॥
यत्तु प्रत्युपकारार्थं फलम् उद्दिश्य वा पुनः । दीयते च परिक्लिष्टं तद् दानं राजसं स्मृतम् ॥२१॥
अदेशकाले यद् दानम् अपात्रेभ्यश्च दीयते । असत्कृतम् अवज्ञातं तत् तामसम् उदाहृतम् ॥२२॥
(भग.गीता.११-१३,२०-२२)

श्रद्धया परया तप्तं तपस् तत्रिविधं नरैः । अफलाकांक्षिभिर् युक्तैः सात्त्विकं परिचक्षते ॥१७॥
सत्कारमानपूजार्थं तपो दम्भेन चैव यत् । क्रियते तदिह प्रोक्तं राजसं चलम् अध्रुवम् ॥१८॥
मूढग्राहेण आत्मनो यत्पीडया क्रियते तपः । परस्य उत्सादनार्थं वा तत्तामसम् उदाहृतम् ॥१९॥
(भग.गीता.१७।१७-१९)

आपूर्यमाणम् अचलप्रतिष्ठितं समुद्रमापः प्रविशन्ति यद्वत् ।
तद्वत् कामा यं प्रविशन्ति सर्वे स शान्तिमाप्नोति न कामकामी॥
(भग.गीता.२।७०)